

Miljöproblem i stort

Teckning: Seija Swanberg

Lokalt

- Tungmetaller i luft, mark och växter t.ex. från industriutsläpp
- Buller
- Lukt
- Luftföroreningar

Regionalt

- Övergödning
- Gifter i marken
- Landskapsförändringar t.ex. genom gruvdrift och jordbruk

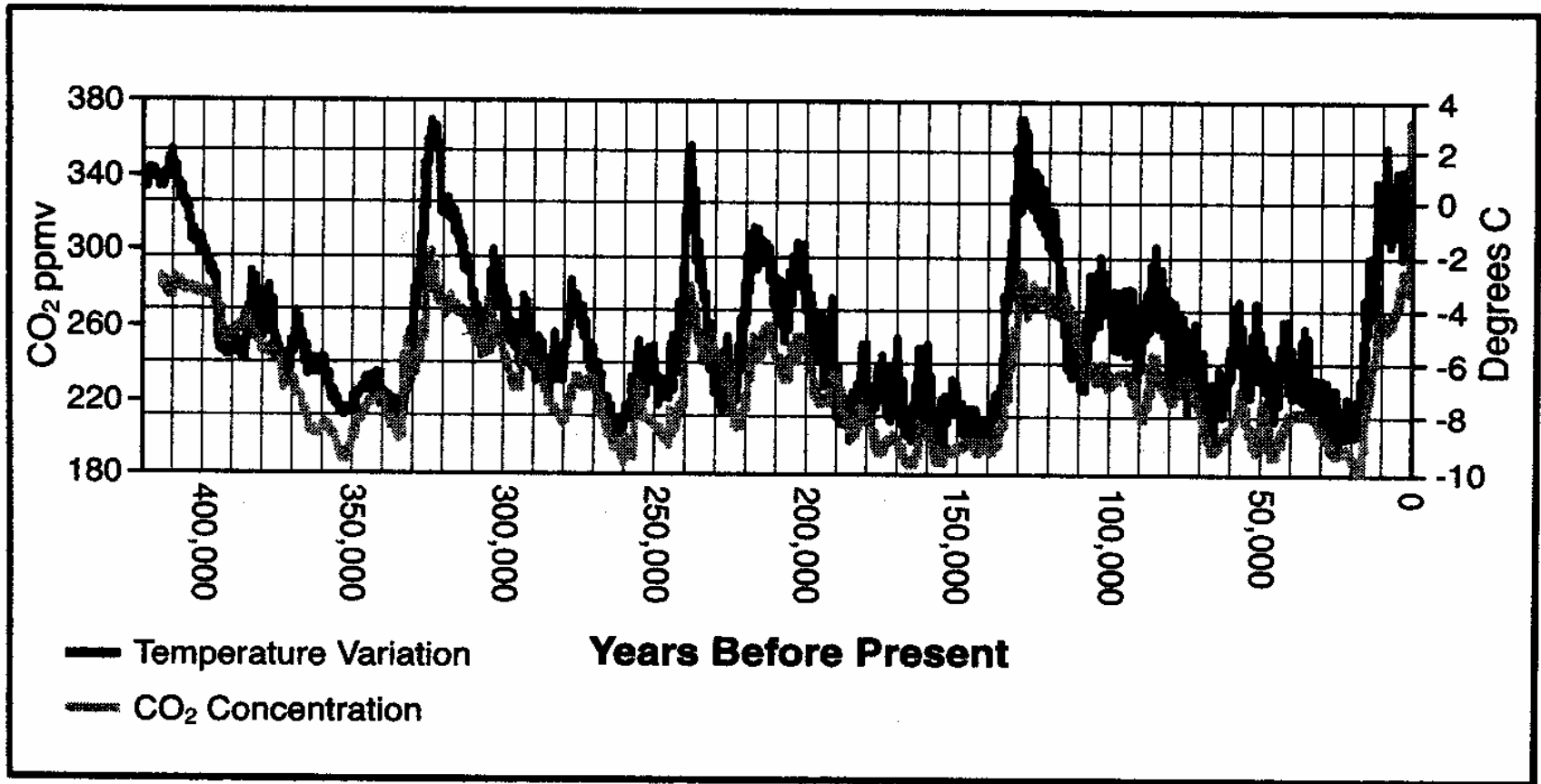
Över hav och kontinenter

- Övergödning
- Försurning
- Miljögifter
- Radioaktivitet

Globalt

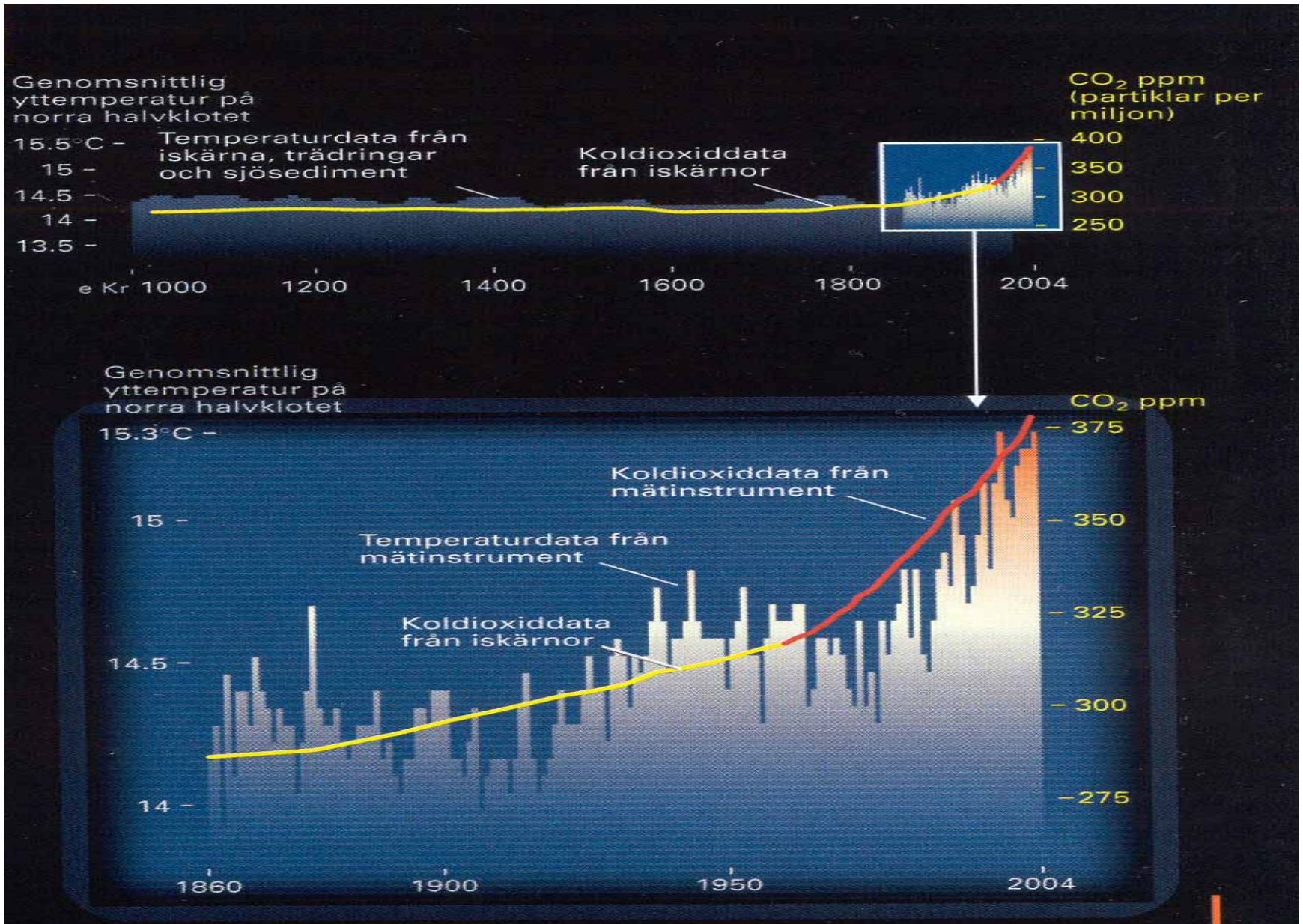
- Klimatförändringar genom ozonskiktets uttunning och växthuseffekt
- Ozonskiktets uttunning

4 långa istider och 5 korta värmeperioder de senaste 420 000 åren
- temperatur och koldioxidhalt följs åt

Climatic fluctuations over the past 420,000 years, as revealed in the Vostok ice core, Antarctica

Koldioxidhalten och temperaturen ökar snabbt de sista 20 åren

Havsnivån stiger för att vattnet blir varmare och isarna smälter

Höjning över
1990 års havsnivå
(globalt genomsnitt)

0.9 meter

**Värsta tänkbara
scenario**
CO₂ vid
971 ppm

0.6 -

**Bästa
tänkbara
scenario**
CO₂ vid
478 ppm

0.3 -

0 -

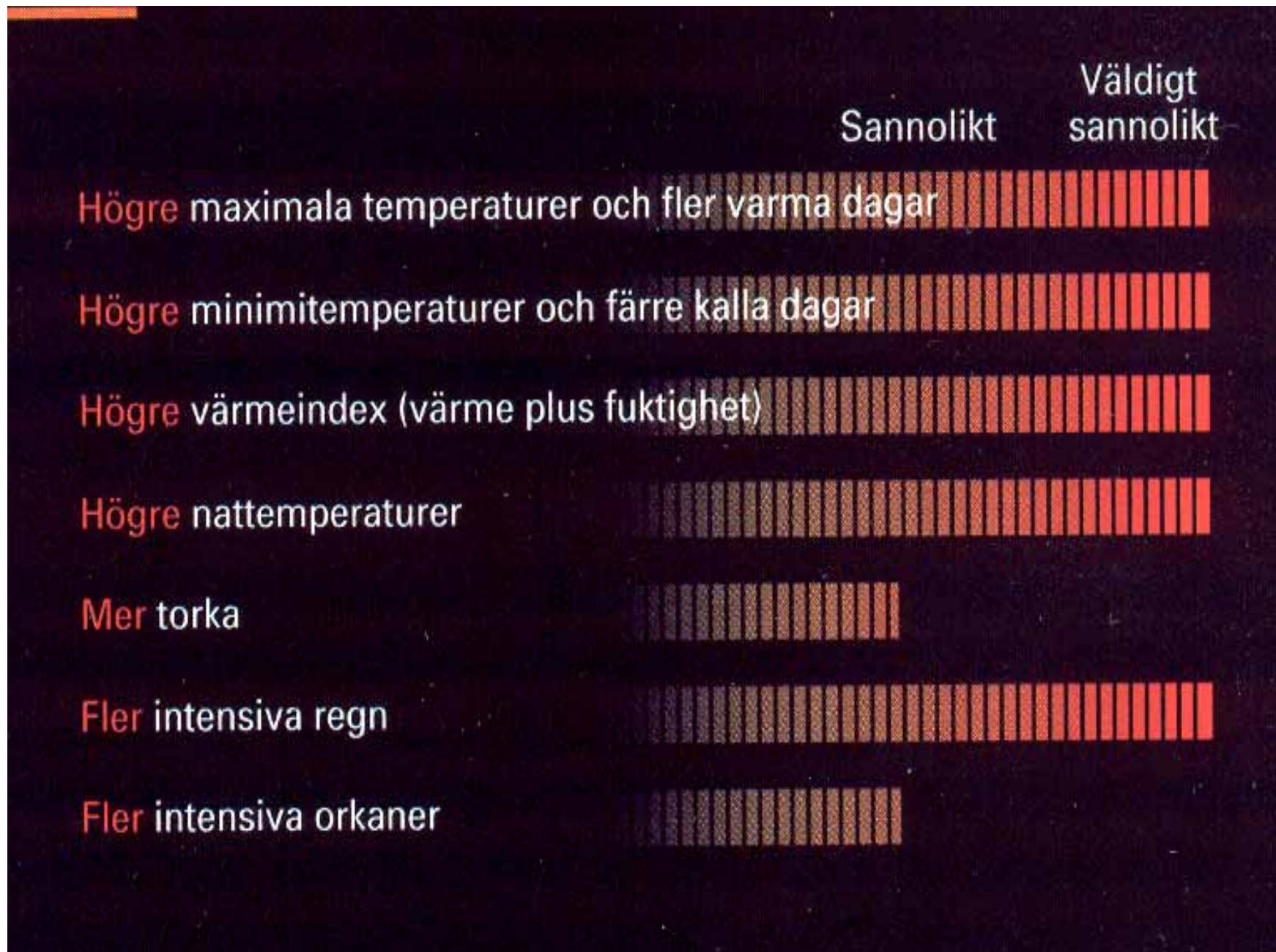
2000 2020 2040 2060 2080 2100

En höjning på
cirka en meter:
70 miljoner
människor i
Bangladesh
måste flytta.

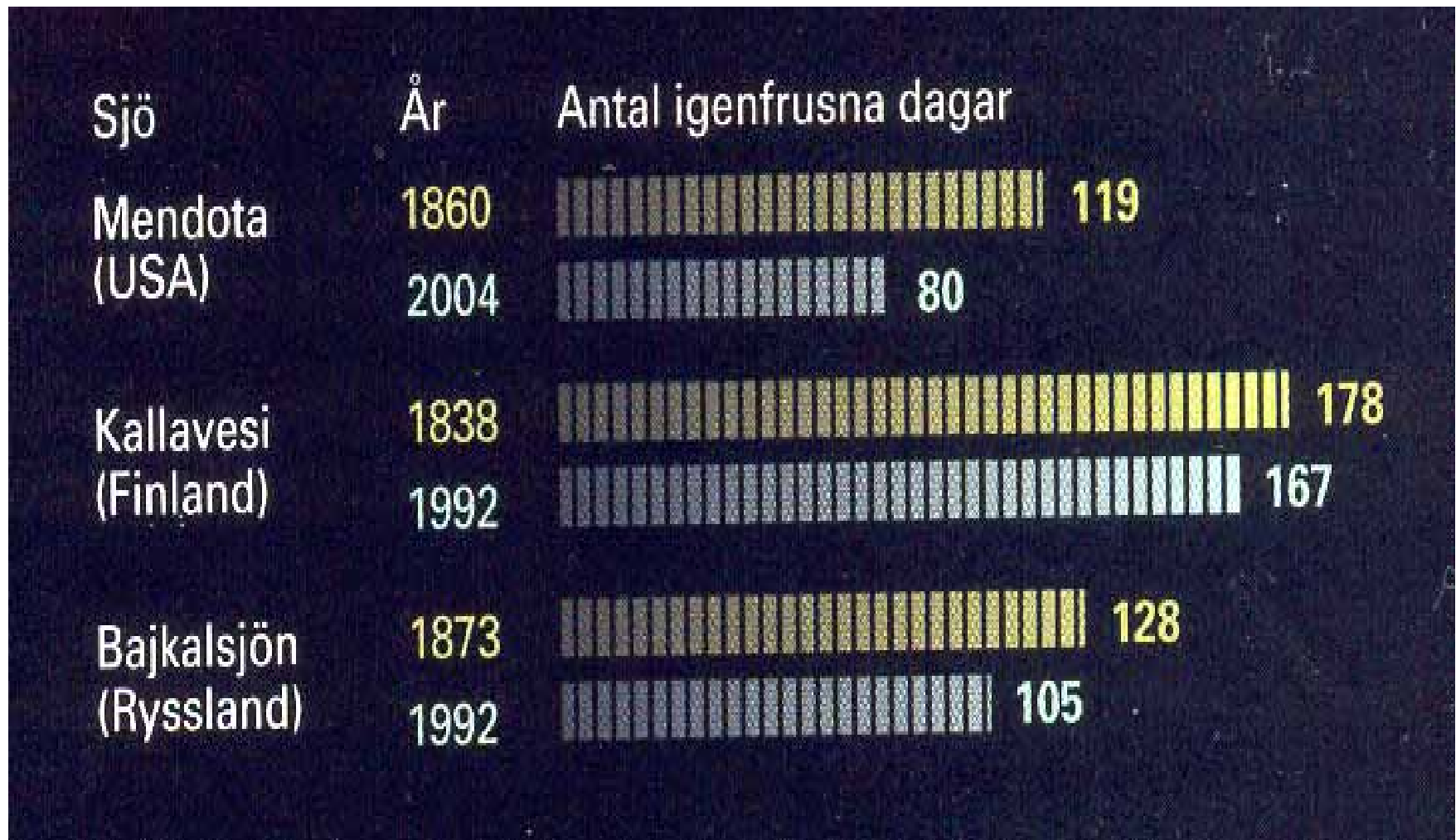
En höjning på
cirka 0,5 meter:
75 procent av
de kustnära
våtområdena i
Louisiana, USA,
försvinner.

En höjning på
10 centimeter:
Låglänta öar i
Stilla havet
riskerar att
översvämmas.

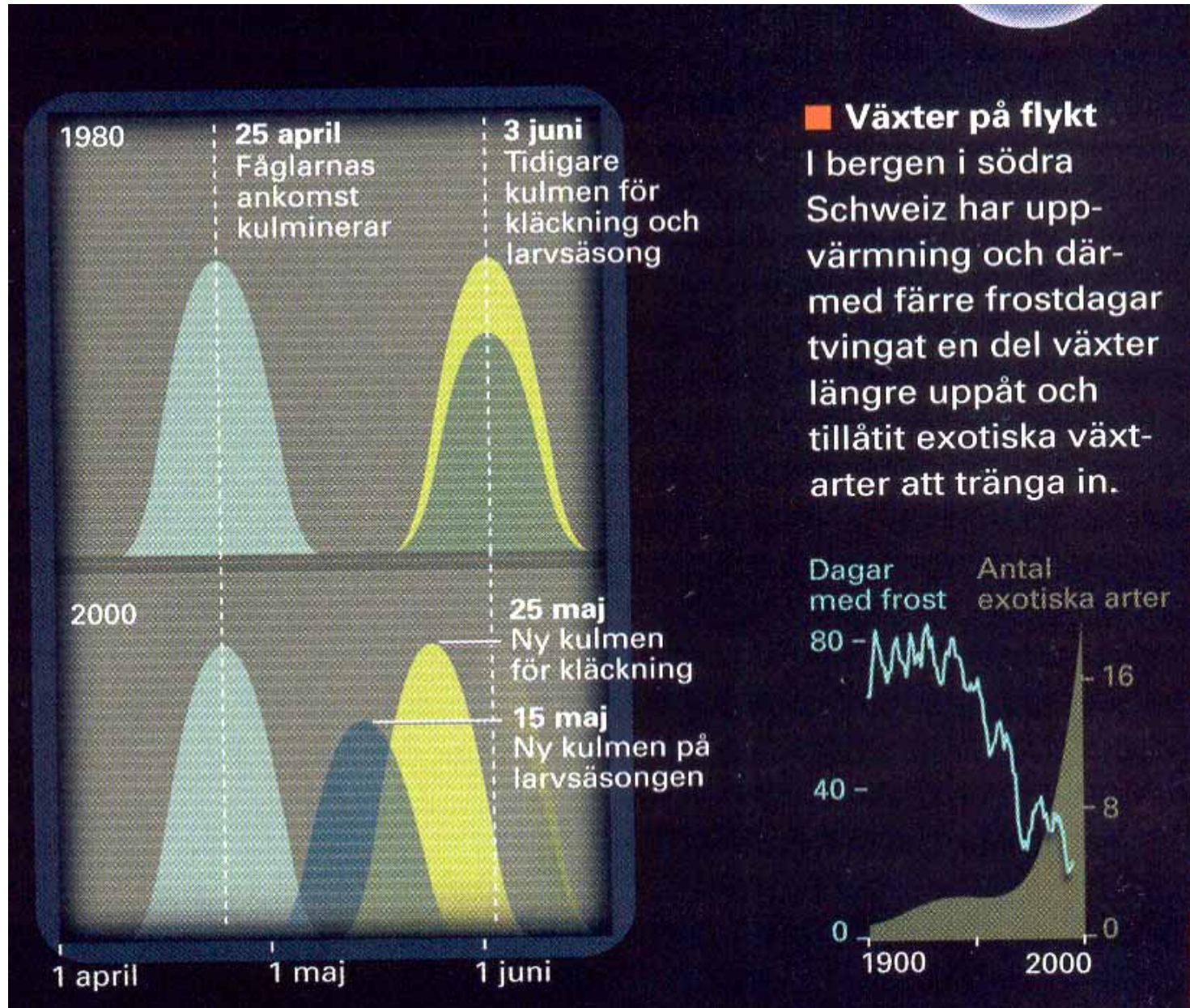
Effekter av ökad växthuseffekt 1 – varmare, blåsigare, blötare/torrare

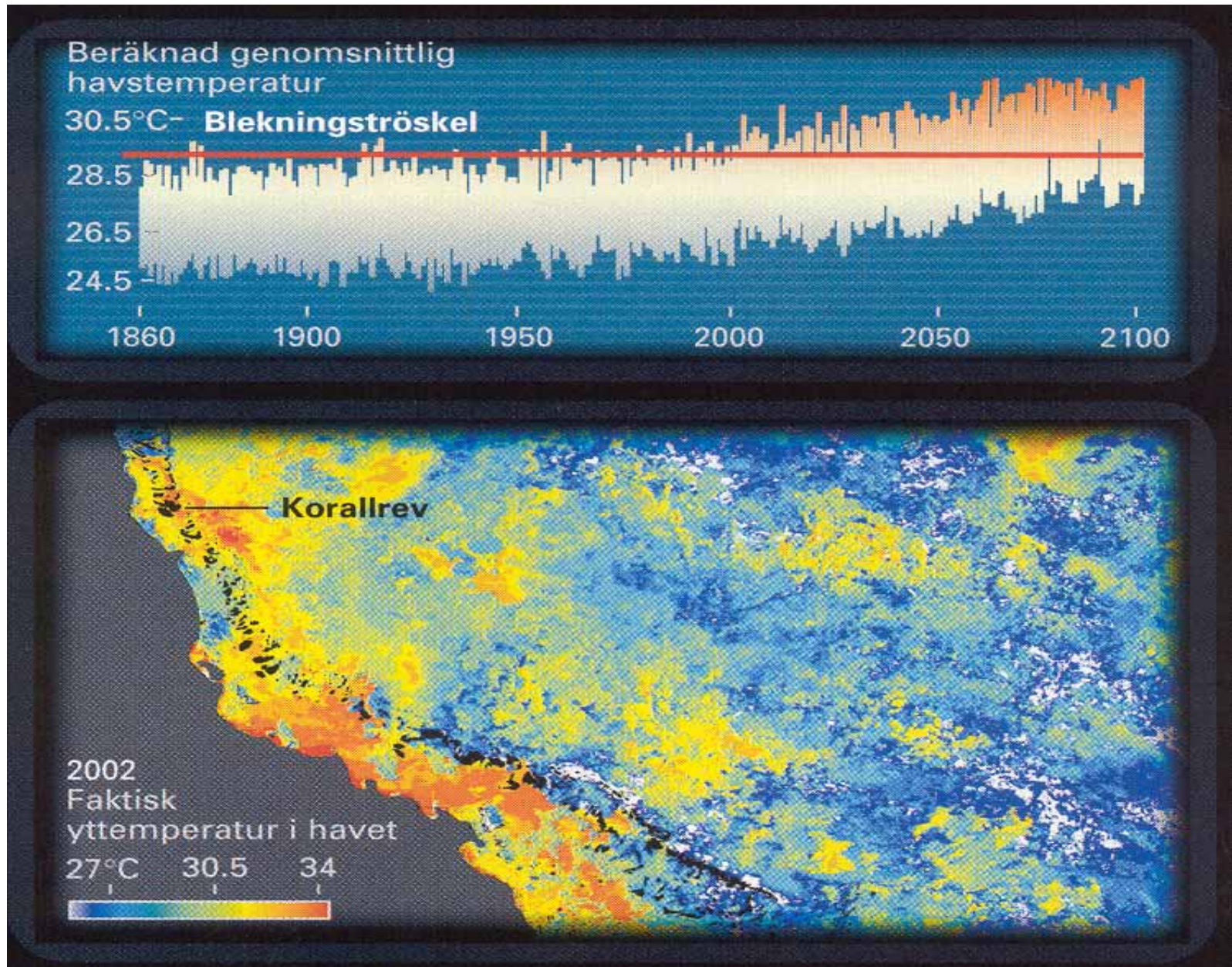
Effekter av ökad växthuseffekt 2 – sjöisarna blir osäkra

Effekter av ökad växthuseffekt 3 – fåglar slås ut

Effekter av ökad växthuseffekt 4 – korallreven dör

Halter av viktiga växthusgaser i atmosfären (ppm)

Växthusgas	Dominerande utsläppskälla	Förindustriell tid	Nutid	Nutida haltökning % per år
Koldioxid (CO ₂)	Förbränning av fossila bränslen	280	365	0,4
Dikväveoxid (N ₂ O)	Förbränning av biobränslen och fossila bränslen	0,275	0,31	0,3
Metan (CH ₄)	Utsöndring från idisslande boskap; läckage från avfallsupplag	0,8	1,8	0,5
HFC (föreningar av väte, fluor och kol)	Läckage från kylskåp, värmepumpar m.m.	0	0,00008	1,3
FC (fluorkolföreningar)	Förorening vid aluminiumframställning	0	0,000015	5
SF ₆ (Svavelhexafluorid)	Läckage från tyngre elektrisk apparatur	0	0,000004	7

1) ppm = miljondelar av totala luftvolymen

Källa: Naturvårdsverket

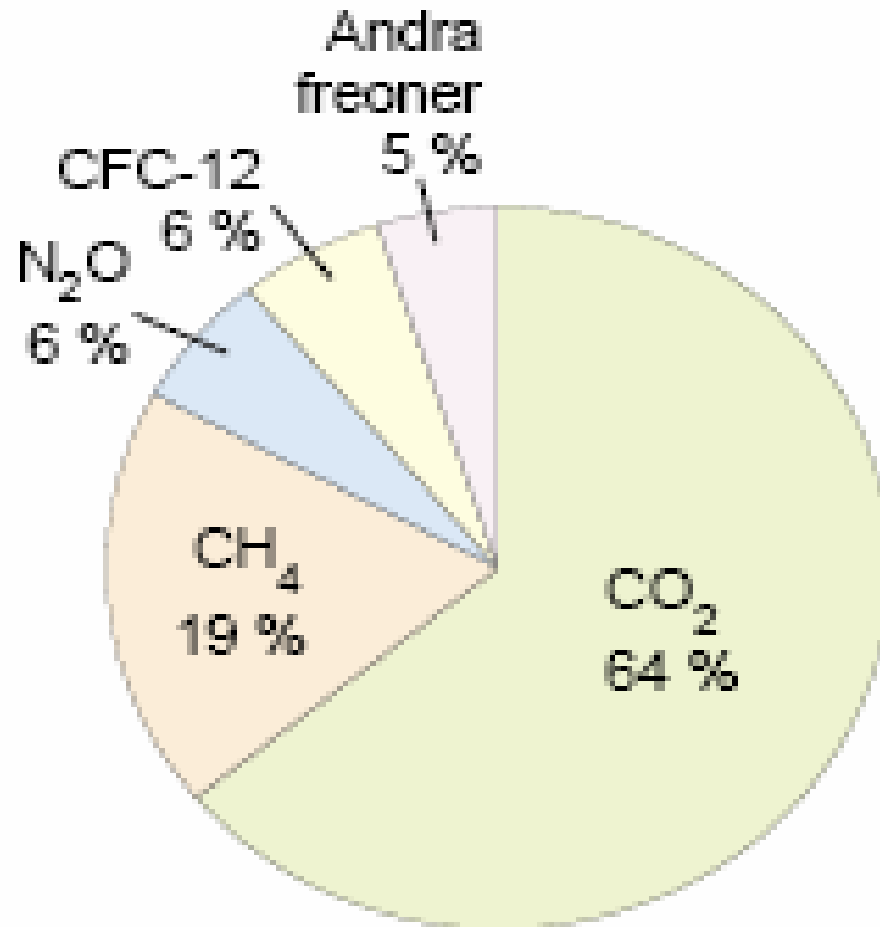
Global uppvärmningspotential jämfört med koldioxid

	CO ₂	CH ₄	CFC-11	CFC-12	N ₂ O
GWP ¹	1	21	3 500	7 300	290
Livslängd i atmosfären, år	50–200	10	65	130	150

1) GWP = Uppvärmningspotential jämfört med koldioxid

Källa: IPCC 1990

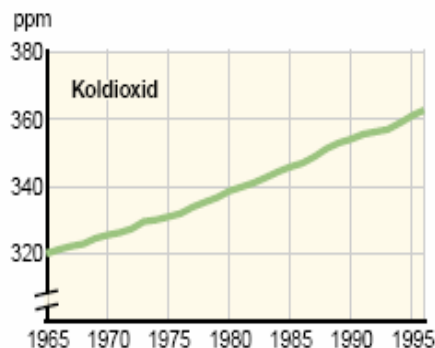
Olika gasers bidrag till växthuseffekten 1996

Källa: IPCC 1996

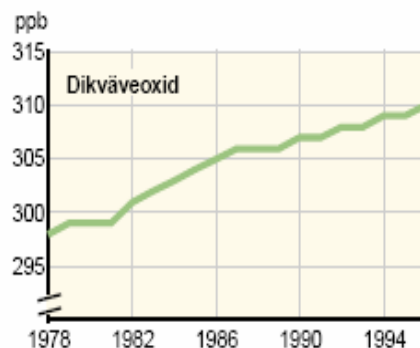
Figur 1.15 Koldioxidhalt i atmosfären 1965–96, ppm

Concentrations of carbon dioxide in the atmosphere 1965–96, ppm

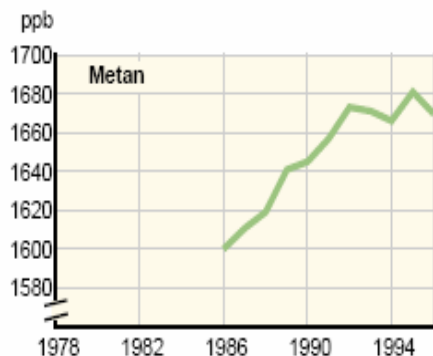
Figur 1.16 Koncentration av dikväveoxid i atmosfären 1978–96

Atmospheric concentrations of N₂O 1978–96

Figur 1.17 Koncentration av metan i atmosfären 1986–96

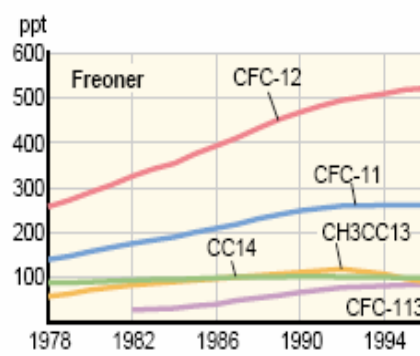
Atmospheric concentrations of methane 1986–96

Källa till samtliga figurer: Carbon Dioxide Information Analysis Center, World Resources 1998-1999, UNEP and UNDP, New York 1998

Figur 1.18 Koncentrationen av freoner i atmosfären, 1978–96

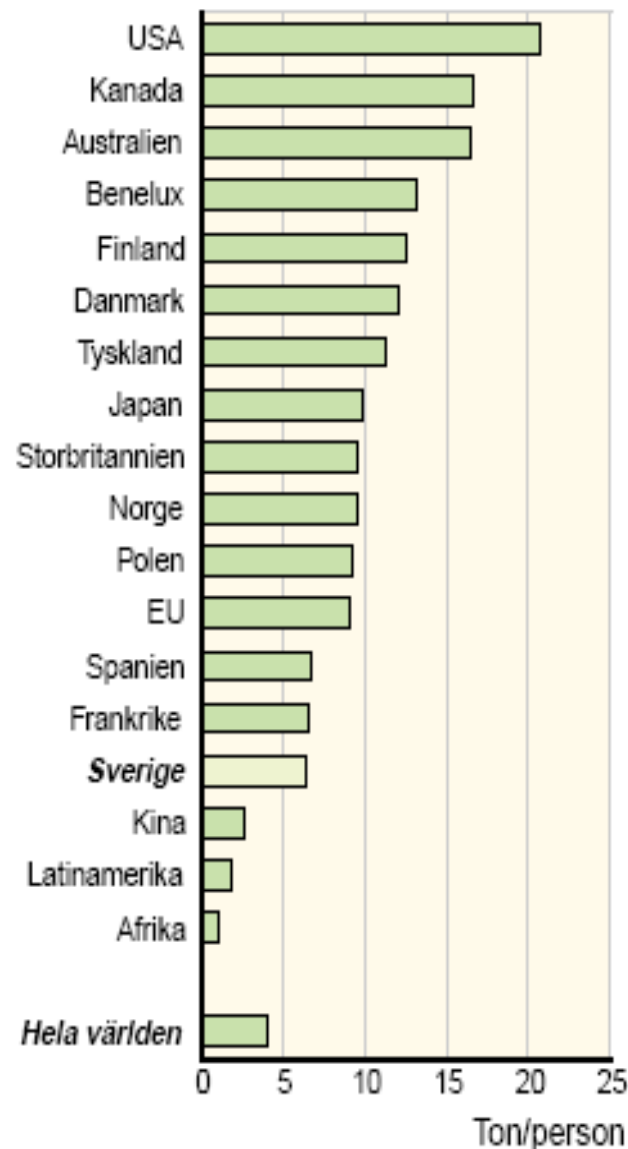
Atmospheric concentrations of chlorofluorocarbons, 1978–96

Lägg märke till skalorna i figurerna 1.15–1.18!

ppm 10⁻⁶
ppb 10⁻⁹
ppt 10⁻¹²

Koldioxidutsläpp - per capita

Källa: OECD Environmental Data 1999